

TOTÓ – Középiskolások részére
2019. március 20.

1. **A Vizsolyi Biblia** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme kulturális örökség kategóriában. Az első teljes, magyar nyelvű bibliafordítás Vizsolyban látott napvilágot 1590. július 20-án. Ezért a kiadás helyszíni megjelölésével hivatalosan Vizsolyi Bibliának is hívjuk. Ki volt az a református lelkész, aki gondozója, szerkesztője és kiadója is volt ennek a Bibliának?

- 1 Szenczi Molnár Albert
2 Méliusz Juhász Péter
X Károli Gáspár

2. **A Magyar akác** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme agrár-és élelmiszergazdaság kategóriában. „Az akácültetés fő célja a mozgó homok megkötése és a deflációs károk mérséklése volt. Az utóbbi évtizedekben az éghajlatváltozás folytán felerősödő elsivatagosodás és szárazodás elleni küzdelemben az akác kiemelkedő szereppel bír. A legjobb minőségű mézet szolgáltató méhlegelő, amely számos írónkat és költőnket is megihlette, a magyar táj jellegzetes eleme.” Mit jelent a fenti szövegben a defláció kifejezés?

- 1 A víz felszínalakító munkája
2 A szél felszínalakító munkája.
X A rovarok felszínalakító munkája

3. **A Gönci kajszibarack** a Magyar Értéktár Kiemelkedő Nemzeti Értékek gyűjteményének eleme agrár-és élelmiszergazdaság kategóriában. A „Gönci kajszibarack” különlegességét, országos és nemzetközi hírnevét a térség kedvező klimatikus adottságai, a gyümölcs-kertészeti hagyományok őrzése, valamint a termesztési – szüretelési – tárolási – szállítási technológia szigorú betartása együttesen biztosítja. Milyen időjárási körülmények teszik alkalmassá kajszibarack termesztésre a Gönc-vidéket (a Hernád menti Hegyalja, a Szerencsi dombság és a Cserehát hegy- és domboldalait, teraszait és fennsíkjait)?

- 1 a forró nyarak miatt hamar megérik a kajszibarack
2 a sok csapadék miatt hatalmasra nőnek a kajszibarackok
X a késői kitévaszodás miatt itt a legkisebb a tavaszi fagykár kockázata

4. A **Magyar szürke szarvasmarha** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme agrár-és élelmiszergazdaság kategóriában. A Magyar szürke lábón hajtva az ország egyik legnagyobb hasznot hajtó exportcikke volt a XV-XVIII. század között, nyugat-európai vágóhidakon feldolgozott húsát emelt áron lehetett értékesíteni. Ezekben az időkben, a német városokban, ha a magyar csorda odaérkezett, nem volt szabad máshonnan származó marha húsát értékesíteni. Melyik német városban van szobra a magyar szürkemarhának?

- 1 Salzburg
2 Strasbourg
X Nürnberg

5. A **TÖRLEY pezsgő** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme agrár-és élelmiszergazdaság kategóriában. Több mint 130 éve készülnek Budafokon, régi nevén Promontoron a Törley pezsgők. A Törley Pezsgőpincészetet, eredeti nevén „Törley József és Társa közkereseti társaságot” 1882. augusztus 31-én jegyezték be a Budapesti Cégbíróságon. A világ számos országában is öregbítik a magyar termékek jó hírnevét. Mit jelent a tradicionális technológiával készült pezsgőbor kifejezés?

- 1 a fogyasztó abban a palackban kapja a pezsgőt, melyben az erjedt és érlelődött
2 csak egyféle szőlőből készült alapbort használhatnak
X csak egyszer erjesztik

6. A **KÜRT adatmentés** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme ipari és műszaki megoldások kategóriában. 1979-ben született meg Kürti János szabadalma, mely a világon elsőként tette lehetővé a meghibásodott mágneses adattárolók javítását és ebből következően az arról történő adatmentést. A szabadalom hasznosítására 1989-ben megalakult a KÜRT Kft.. A KÜRT adatmentő és adatbiztonsági tudásanyaga az informatika világában egyedülálló. A KÜRT adatmentési technológiáját használták a 2001. szeptember 11-i World Trade Center elleni támadásban megsemmisült számítógépek adatainak megmentése érdekében is. Mi a vállalat dolgozóinak mottója?

- 1 Nem ismerünk lehetetlent
2 Miénk itt a tér
X Lételemünk a problémamegoldás

7. Az **Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme kulturális örökség kategóriában. Könyvtára több mint 300 ezer kötettel ma a világ legnagyobb bencés gyűjteménye. A Főapátsági Levéltár, valamint a monostor képtára, metszettára, numizmatikai gyűjteménye, kincstára és gyógynövény kultúrája közös emlékeinket, értékeinket őrzi. Melyik az a középkori írásos emlékünknél, amelyet a Főapátsági Levéltár őriz?

- 1 a tihanyi apátság alapítólevele
2 az Ómagyar Mária-siralom
X Szent István király első törvénykönyve

8. **Torockó épített öröksége** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme épített környezet kategóriában. Torockó a Kárpát-medence legrégebben és leghitelesebben fennmaradt népi építészeti együttese. Itt található a Kárpát-medence legrégebbi, 1668-ban épült eredeti állapotában megmaradt parasztháza. s a házak egyedi, csak itt jellemző stílusban épültek. 1999-ben Torockó kapta meg a legjelentősebb európai építészeti díjat, az Európai Unió Europa Nostra-díját. Hol van a nemzeti érték fellelhetőségének helye?

- 1 Torockó, Közép-bánsági körzet, Vajdaság Autonóm Tartomány, Szerbia
 2 Torockó, Eperjesi kerület Szinnai járás, Szlovákia
 X Torockó, Fehér megye, Románia

9. **A Kodály módszer** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme kulturális örökség kategóriában. Kodály Zoltán zenepedagógia koncepciója a magyar népzenei hagyományra épül, és annak az eszménynek jegyében fogalmazódott meg, hogy a magyar gyermek leginkább saját hazája népzenejének, saját „zenei anyanyelvének” megismeréséből kiindulva juthat el a magasrendű európai műzene elsajátításához, s válhat mindenre nyitott gyermekből zeneileg is művelt felnőtté. Hogyan valósult meg Kodály zenepedagógiai koncepciójának részeként a rendszeres zenei oktatás az 1950- es években a speciálisan kiválasztott általános iskolákban?

- 1 városi énekkarok megszervezésével
 2 mindennapos énekórákkal
 X kötelező általános iskolai zongoraórákkal

10. **A Solymászat, mint élő emberi örökség** a Hungarikumok Gyűjteményének eleme kulturális örökség kategóriában. A magyarság solymászati múltja több mint ezer évre tekint vissza, hozzá tartozik a magyarság tudathoz. Alapeleme a ragadozó madarak és a természet szeretete. Fontos része a vadászmadarak betanítása és felnevelése, a tradicionális solymászati felszerelések elkészítése, a hagyományok ápolása, valamint a szemléletformálás és tanítás. Napjainkban solymászat útján milyen állatokat zsákmányolhatnak a solymász madarakkal?

- 1 minden repülő madarat elfoghatnak
 2 a solymászat útján zsákmányolható vadfajokat jogszabály határozza meg
 X csak őzeket és rókákat

11. **Kós Károly életműve** a Magyar Értéktár Kiemelkedő Nemzeti Értékek gyűjteményének eleme kulturális örökség kategóriában. Az 1883-1977 között élt magyar építész, író, grafikus, könyvtervező, szerkesztő, könyvkiadó, tanár, politikus Erdély politikai és művészeti életének jelentős alakja. 1910-ben építette meg a családjá számára otthonul szolgáló lakóházat, a Varjúvárat. Hol áll ez az épület?

- 1 Sztána, Kalotaszeg, Szilágy megye Románia
 2 Körösfő Kalotaszeg, Kolozs megye Románia
 X Magyarvalkó Kalotaszeg, Kolozs megye Románia

12. A Gundel örökség – Gundel Károly gasztronómiai és vendéglátóipari öröksége és a Gundel étterem a Hungarikumok Gyűjteményének eleme turizmus és vendéglátás kategóriában. Gundel Károly vendéglős, a magyar szakácsművészet első és máig nagy tekintélyű mestere, gasztronómiai művek írója. Az általa kitalált ételek közül ma már sok a mindennapi étkezésünk része. A Gundel étterem ma is páratlan környezettel és kimagasló gasztronómiával várja vendégeit a városliget szívében. A hagyomány szerint hogyan tálalják az ételeket?

- 1 Hollóházi porcelánon tálalva, Solingenben készült evőeszközökkel
 2 Herendi, vagy Zsolnay porcelánon ezüst evőeszközökkel kerülnek tálalásra
 X Angol porcelánon, francia étkészlettel, kristálypoharakkal tálalnak

2

13. A Hollóházi porcelán a Hungarikumok Gyűjteményének eleme kulturális örökség kategóriában. Az ország legrégebbi, 1777 óta folyamatosan működő porcelángyára a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Hollóházán található. Az idők során a komoly múltra visszatekintő gyárban olyan termelési palettát alakítottak ki, amely sikeresen ötvözte a meglévő igényeket a magas minőséggel és a megfizethető árral. A porcelángyár mindennapi használatra szánt, finoman megformált, ízlésesen dekorált termékei a hétköznapi környezetbe is eleganciát és igényességet csempésznek. Hogyan határozzák meg a Hollóházi porcelán helyét a magyar piacon?

- 1 Drága luxus porcelánok, elsősorban a jómódú külföldiek vásárolják.
 2 Olcsó tömegáru, gyengébb minőségű termékek
 X A piaci rést a drága luxus porcelán és az olcsó, gyengébb minőségű külföldi termékek között a magas minőségű, megfizethető áru Hollóházi porcelán tölti be.

X

+1. A Gemenci gímszarvas a Magyar Értéktár Kiemelkedő Nemzeti Értékek gyűjteményének eleme agrár-és élelmiszergazdaság kategóriában. Gemenc az ország legnagyobb, zömében erdővel borított ártere, melynek hossza 30 kilométer, szélessége 7 kilométer. Világhírűvé vadászati szempontból a nagyvadállománya tette, itt él az ország legszebb, legértékesebb tróféait növesztő gímszarvas állománya. Az évenként elhullajtott és újjáépített agancs a 11-14 éves bikák fején nő a legnagyobbra, legerősebbre. Az agancsot fejlődés közben erekkel átszőtt és szőrrel borított érzékeny 'kültakaró' borítja. Hogy nevezik ezt a 'kültakarót', amelyet a kifejlett agancsról ledörzsölnek a bikák?

- 1 barka
 2 bárka
 X bondorka

1